



Datum

2020-10-24

Vår referens

Anders Eriksson

Utvecklingssekreterare

anders.p.eriksson@malmö.se

Tjänsteskrivelse

Remiss från Utbildningsdepartementet av promemorian Gymnasie- och gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott STK-2020-1093

Sammanfattning

Utbildningsdepartementet har bjudit in Malmö stad att vara remissinstans för promemorian *Gymnasie- och gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott*.

Utbildningsdepartementet har i promemorian genomfört en översyn av riksidrottsgymnasier och nationellt godkända idrottsutbildningar. Översynen har sammanfattningsvis resulterat i ett förslag som innebär att en ny idrottsutbildning med specialidrott ska ersätta de två idrottsutbildningarna; riksidrottsgymnasium och nationellt godkänd idrottsutbildning som finns idag. Den nya utbildningen ska kallas gymnasie- eller gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott.

Stadskontorets bedömning är att förändringarna kan ha en positiv inverkan utifrån barnets rättigheter, jämställdhet och ett bredare likvärdighetsperspektiv. Vidare beräknas förslagen inte innebära någon större ökad kostnad för Malmö stad samt att förslaget, i sin nuvarande form, inte innebär några utökade skyldigheter för kommunerna och därför inte innebär en inskränkning i det kommunala självstyret.

I ärendets beredning har gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden getts möjlighet att yttra sig och ställer sig bakom promemorian i stort och är positiv till syftet med de framlagda förslagen. Nämnden hade dock gärna sett att en del förslag var något utförligare och menar att vissa förslag riskerar att leda till otydlighet i tillämpningen.

Förslaget är att kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen godkänna förslag till yttrande och skickar det till Utbildningsdepartementet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar det till Utbildningsdepartementet.

Beslutsunderlag

- Remiss från Utbildningsdepartementet av promemorian Gymnasie- och gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott
- Idrottsutbildningar i gymnasie- och gymnasiesärskolan
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 201102 Remiss från Utbildningsdepartementet av promemorian Gymnasie- och gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott
- Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden beslut 200923 § 110
- Remissvar från gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
- Förslag till yttrande Remiss från Utbildningsdepartementet av promemorian Gymnasie- och gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2020-11-02

Kommunstyrelsen 2020-11-11

Beslutet skickas till

Utbildningsdepartementet

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Ärendet

Bakgrund

Utbildningsdepartementet har bjudit in Malmö stad att vara remissinstans för promemorian *Gymnasie- och gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott*. I ärendet nedan finns en kort sammanfattning av förslagen i promemorian och dess konsekvenser för olika organisationer och grupper. I ärendets beredning har gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden getts möjlighet att yttra sig.

Utbildningsdepartementet har i promemorian genomfört en översyn av riksidrottsgymnasier och nationellt godkända idrottsutbildningar. Översynen har sammanfattningsvis resulterat i ett förslag som innebär att en ny idrottsutbildning med specialidrott ska ersätta de två idrottsutbildningarna; riksidrottsgymnasium och nationellt godkänd idrottsutbildning som finns idag. Den nya utbildningen ska kallas gymnasie- eller gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott. Utbildningen ska vara riksrekryterande vilket innebär att elever från hela landet kan söka på samma villkor. Syftet med utbildningen är att elitidrottande ungdomar ska kunna kombinera en gymnasial utbildning med en elitidrottssatsning. Ungdomar som inte når upp till elitnivå men som vill utvecklas inom sin idrott ska få möjlighet till detta inom ramen för andra utbildningar genom att Statens skolverk får i uppdrag att se över kursinnehållet i de relevanta kurserna.

Förändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

I utbildningsdepartementets remiss finns även beskrivningar av konsekvenser för olika grupper och organisationer. I den följande texten finns korta sammanfattningar av konsekvenserna.

Konsekvenser för kommuner

Den föreslagna gymnasie- eller gymnasiesärskoleutbildningen med specialidrott är något som är

frivilligt för kommunala huvudmän att ansöka om och att anordna. Det innebär därmed inte något nytt åtagande för kommunerna. Eftersom utbildningarna föreslås vara riksrekryterande så är elevens hemkommun skyldig att ersätta den anordnade kommunen för kostnader i samband med utbildningen.

Förslaget innebär att stat och kommun ska dela på kostnaderna och att det ska utgå statsbidrag till samtliga utbildningar med specialidrott. I vissa fall kan detta innebära mindre statsbidrag till vissa skolor samtidigt som andra skolor som idag inte får något statsbidrag får detta. Utbildningsdepartementet bedömer de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna som försumbara.

I förslaget görs bedömningen att antalet elever inom området kommer att minska från ca 9 000 idag till 5 000–6 000 om förändringarna blir beslutade. Uppskattningsvis kommer kommunernas kostnader att minska med 120 miljoner kronor.

En riksrekryterande utbildning innebär att eleverna får rätt till inackorderingstillägg. I det nuvarande systemet löses detta oftast genom samverkansavtal mellan kommunala huvudmän. Med den nya regleringen blir detta inte längre frivilligt vilket innebär att kostnaderna beräknas öka från 9,5 miljoner kronor till 39,5 miljoner kronor. Men utbildningsdepartementet beskriver att förslaget sammantaget innebär minskade kostnader eftersom antalet elever minskar.

Slutligen skriver utbildningsdepartementet att förslaget inte innebär några utökade skyldigheter för kommunerna och därför inte innebär en inskränkning i det kommunala självstyret.

Konsekvenser för enskilda huvudmän

Utbildningsdepartementet beskriver att konsekvenserna för enskilda huvudmän, i huvudsak, blir desamma som för kommunala huvudmän.

Konsekvenser för ungdomar och elever

Utbildningsdepartementet hänvisar till FN:s konvention om barnets rättigheter och skriver att förslaget har en positiv inverkan på artikel 2 (att alla barn har samma rättigheter och lika värde), artikel 3 (att vad som bedöms vara barnets bästa ska i första hand beaktas vid alla åtgärder som rör barn), artikel 28 (att alla barn har rätt till utbildning) samt artikel 12 (att alla barn har rätt att uttrycka sin mening).

Konsekvenser för jämställdhet, funktionsvariation och integrationspolitiska mål

Utbildningsdepartementet skriver att förslaget har positiva konsekvenser för jämställdhet i olika avseenden. Detta sker främst genom att de som söker till utbildningen bedöms i jämförelse med andra sökande av samma kön. Jämställdhetsperspektivet föreslås även lyftas fram genom att det explicit anges att elitsatsande ungdomar, såväl kvinnor som män, ska ges bättre möjlighet att kombinera sin idrottsutövning med gymnasieutbildning eller gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott.

I samband med förslaget lyfts anpassningar som behövs för elever med funktionsvariationer. Regelverket kommer också att jämfört med nuvarande bestämmelser tydliggöra möjligheterna för ungdomar i både gymnasie- och gymnasiesärskola.

Utbildningsdepartementet skriver att förslaget svarar mot de integrationspolitiska målen, det vill säga att alla ska ha lika rättigheter och skyldigheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Att värdegrundsfrågor särskilt lyfts fram i förslaget kan kopplas till målet om ett samhälle fritt från diskriminering.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av förslagen i Utbildningsdepartementets promemoria och ställer sig bakom promemorian i stort och förslagen i den. Nämnden hade dock gärna sett att en del förslag var något utförligare och menar att vissa förslag riskerar att leda till otydlighet i tillämpningen.

De förslag som gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har, sammanfattas i korthet nedan. I yttrandet finns de mer utförligt och med hänvisning till respektive kapitel i promemorian.

Nämnden ser det som positivt att utbildningen ska vara riksrekryterande då det innebär en möjlighet för eleverna. Nämnden vill dock framhålla att det finns tendenser som pekar på att riksstämman främjar individuella idrotter, men att de elever som har sin idrott i lagidrotter tenderar att stanna i sin hemmiljö. För att vända sig till fler elitidrottande elever, är det därför viktigt att se till den geografiska spridningen även ur ett regionalt perspektiv.

Det är viktigt att förslaget om gymnasie- och gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott vänder sig till fler än endast 5 000–6 000 elever eftersom breddidrotten möjliggör utveckling mot satsning inom elitidrotten snarare än en tidig selektering.

Eftersom Skolverket kommer att ha en viktig roll är det avgörande att resurser för detta tillsätts samt lyfta att Skolverket behöver ta ansvar för likvärdigheten både för elever och huvudmän och att Skolverket säkerställer en modell där både Riksidrottsförbundet och specialidrottsförbunden ges tydliga riktlinjer.

För en ökad likvärdighet vill nämnden lyfta fram Skolverket i samband med beslut om utbildning och huvudmän att göra en allsidig bedömning av hur den sökande huvudmannen planerar att utforma det gymnasiala programmet med ämnet specialidrott och besluta om ansökningar.

Nämnden anser att det finns en del otydligheter kring vad statsbidraget respektive ersättning utifrån en riksprislista ska finansiera.

Nämnden bedömer att förslaget om undantagsbestämmelsen gällande avgiftsfri utbildning i sig är positivt, men gör bedömningen att förslaget bör utredas vidare eftersom det är oklart hur en bedömning gällande elev eller dennes vårdnadshavares ekonomiska skäl ska utföras.

Det finns stordriftsfördelar i att kunna bedriva utbildning med Idrott och hälsa – specialisering då de kan dra nytta av att det finns gymnasie- eller gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott på skolenheten. Nämnden anser även att det blir viktigt i Skolverkets arbete att tydligt precisera skillnader mellan den nya idrottsutbildningen och Idrott och hälsa – specialisering.

Huvudmännen bör involveras i processen med metodutveckling för hur yrkesverksamma lärare i

ämnet och som saknar behörighet för legitimation kan nå detta. Vidare bör det vara oförändrat vad gäller nationellt godkänd idrottsutbildning (NIU). Nya idrotter inom NIU bör inte godkännas under tiden fram till de nya reglerna träder i kraft.

Stadskontorets bedömning

Stadskontorets bedömning är att förändringarna kan ha en positiv inverkan utifrån barnets rättigheter, jämställdhet och ett bredare likvärdighetsperspektiv. Vidare bedöms förslagen inte innebära någon större ökad kostnad för Malmö stad samt att förslaget, i sin nuvarande form, inte heller innebär några utökade skyldigheter för kommunerna och därför innebär de inte en inskränkning i det kommunala självstyret.

Stadskontoret delar gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens bedömning att gymnasie- och gymnasiesärskoleutbildning med specialidrott bör vända sig till fler än det föreslagna antalet 5 000–6 000 elever. En minskning av antalet elever riskerar att få en negativ effekt för de flickor, pojkar och andra som vill satsa på att bli elitidrottare. Det är breddidrotten som möjliggör en utveckling mot satsning inom elitidrotten snarare än en tidig selektering. Stadskontoret anser att det bör utredas vidare i den fortsatta beredningen och då bör också ytterligare analyser av de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna genomföras.

Stadskontorets förslag

Stadskontoret föreslår att kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen godkänna förslag till yttrande och skickar det till Utbildningsdepartementet

Ansvariga

Heléne Norberg Direktör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör